

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE – PEDAGOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA PEDAGOGIKY/ÚSTAV VÝZKUMU A ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

POSUDEK VEDOUCÍHO BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autorka práce: Jana Slanařová

Název práce: Proč žáci volí víceletá gymnázia?

Autor posudku: PhDr. David Greger, PhD.

Bakalářská práce Moniky Bouškové hledá odpověď na otázku, proč žáci (resp. rodiče a/nebo žáci) volí víceletá gymnázia. Víceletá gymnázia (dále jen VG) představují nejvýznamnější prvek vnější diferenciaci v českém vzdělávacím systému, který je předmětem řady diskusí i odborných kritik. Poznání příčin a motivů pro volbu tohoto typu školy tak umožňuje lépe pochopit motivy pro diferenciaci. Ty nejsou česky unikátní, proto autorka přináší kromě přehledu domácí literatury k problematice vnější diferenciaci a specificky víceletých gymnázií, i řadu zahraničních pramenů k této otázce. Jana Slanařová prokázala v bakalářské práci schopnost pracovat s domácí i zahraniční literaturou, dovednost správně citovat použité zdroje a předložit podstatná zjištění z citovaných prací. Teoretická část práce pomohla autorce se zorientovat v dosavadních zjištěních o motivech volby, na kterých stavěla při koncipování vlastního výzkumu, prezentované v druhé – empirické – části práce.

Pro realizaci kvalitativního výzkumu chtěla autorka zvolit kontrastní případy, žáky z velkoměsta i menšího města, a taky žáky, kteří se na VG hlásí, ale taky žáky, kteří se na VG nehlásí, přestože je učitelé identifikovali jako ty, kteří by na to měli studijní předpoklady. Součástí přípravy výběru respondentů tak bylo jak zadání ankety, tak provedení rozhovoru s učitelkami žáků 5. Tříd zapojených do výzkumu. Potenciál sebraných dat a možnost výběru respondentů však byla výrazně omezena tím, že pouze od malé části rodičů se podařilo získat písemný souhlas o realizaci rozhovoru se žákem. Žádost o souhlas rodičů (aktivní, nikoliv jen pasivní) vyžaduje etika výzkumu, vedlo to však k omezení výzkumných otázek, které bylo možno zodpovědět (malý podíl souhlasů u respondentů, kteří se na VG nehlásili, přestože je učitelé identifikovali jako vhodné uchazeče). Provedení výzkumu je dobře dokumentováno (včetně přepisu kompletních rozhovorů v přílohách), autorka sama realizovala všechny fáze výzkumu - výběr i oslovení škol a respondentů, sběr dat, přepis dat s využitím užívané transkripční konvence A. Leixové a následně analýzy dat s využitím softwaru MAX QDA. Všechny fáze výzkumu od výběru respondentů, sběr dat až po analýzy prováděla pečlivě a v souladu s metodologickými postupy typickými pro tento výzkum. Prokázala tak schopnost vědecké práce. Kvalita provedení výzkumu pro úroveň bakalářské práce je vysoká. Autorka tak prokázala schopnost vědecky pracovat, byť samozřejmě získala první zkušenosti s realizací kvalitativního výzkumu a analýza dat by tak umožňovala další a hlubší třídění a sekundární kódování získaných dat. Data, která autorka získala (transkripty rozhovorů), však umožňují i následné analýzy.

Otázky k obhajobě:

Jaká je role rodičů a žáků při volbě víceletého gymnázia? Je možno žáky 5. Ročníku ZŠ považovat za samostatné aktéry volby nebo je můžeme vnímat jen jako realizátory rodičovských ambicí?

Zhodnoťte spravedlivost přijímacího řízení na víceletá gymnázia ve světle získaných informací z rozhovorů i teoretické části práce a studia domácích i zahraničních výzkumů.

Celkové hodnocení: Doporučuji bakalářskou práci Jany Slanařové k obhajobě.

Datum a podpis autora posudku diplomové práce: